

การกอนสภาพที่ดินสาธารณะสมบัติ ของแผ่นดิน เพื่อให้ทบวงการเมืองใช้ ประโยชน์ในราชการ

นายสุริชาติ ชูรักษา

นักวิชาการที่ดินชำนาญการพิเศษ

สำนักจัดการที่ดินของรัฐ กรมที่ดิน

ประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา 1 คำนิยาม

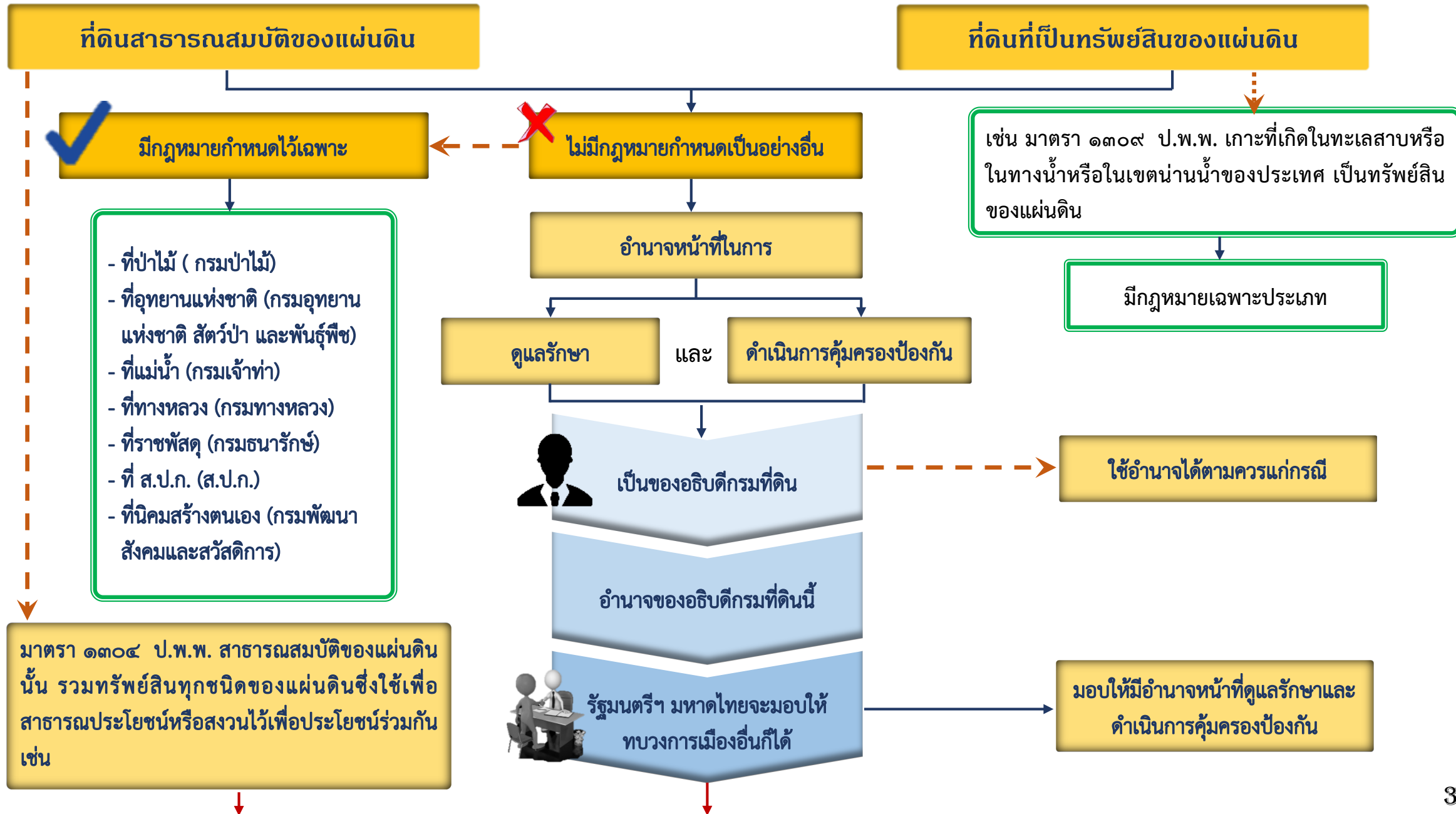

ทบวงการเมือง หมายความว่า

(1) ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค หรือ
ราชการส่วนท้องถิ่น

(2) หน่วยงานอื่นของรัฐ ที่ไม่ใช่รัฐวิสาหกิจ

มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง การดูแลรักษาสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง การดูแลรักษาสาธารณสมบัติของแผ่นดิน (ต่อ)

(๑) ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้ง หรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่น ตามกฎหมายที่ดิน

(๒) ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่า ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ

(๓) ทรัพย์สินใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน โดยเฉพาะ เป็นต้นว่า ป้อมและโรงทหาร สำนักราชการบ้านเมือง เรือรบ อาวุธยุทโธปกรณ์

มีกฎหมายกำหนด
อำนาจหน้าที่เฉพาะไว้แล้ว

มีกฎหมายกำหนด
อำนาจหน้าที่เฉพาะไว้แล้ว

เช่น

- ที่สาธารณประโยชน์ เป็นอำนาจนายอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตาม พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗
- ทางหลวง เป็นอำนาจของผู้บัญชาการทางหลวง ตาม พ.ร.บ. ทางหลวง พ.ศ. ๒๔๓๕
- ทางน้ำ เป็นอำนาจของกรมเจ้าท่า ตาม พ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖

ที่ดินถือเป็นที่ราชพัสดุ เป็นอำนาจของกระทรวงการคลังตาม พ.ร.บ. ที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมายตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๕๐๕/๒๕๕๒ ลว. ๒๐ พ.ย.๒๕๕๒ เรื่อง มอบหมายให้ทบวงการเมืองอื่นมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาและดำเนินการคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือทรัพย์สินของแผ่นดิน (เป็นการมอบเฉพาะที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ไม่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นตาม มาตรา ๑๓๐๔ (๑) แห่ง ป.พ.พ.เท่านั้น) ดังนี้

(๑) กรุงเทพมหานคร ภายในเขตกรุงเทพมหานคร

(๒) เมืองพัทยา ภายในเขตเมืองพัทยา

(๓) เทศบาล ภายในเขตเทศบาล

(๔) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ภายในเขต อบต. นั้น ๆ

สำหรับ อบจ. อาจสนับสนุนประสานและให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตาม (๒)(๓) และ (๔) ในการดูแลรักษาและดำเนินการคุ้มครองป้องกันที่ดินดังกล่าวข้างต้น ฯลฯ

มาตรา ๘ วรรคสอง และวรรคสามการถอนสภาพที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน

กฎหมายพิเศษบางฉบับ เช่น พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘, พ.ร.บ. จัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๗ ให้ถือว่า มีผลเป็นการถอนสภาพการเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดินได้โดยผลของกฎหมาย และไม่ต้องถอนสภาพ ตาม ป. ที่ดิน อีก

ที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน
มาตรา ๘ วรรคสอง

อาจถูกถอนสภาพหรือโอนไปเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่น หรือนำไปจัดเพื่อประชาชนได้

ที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน (ม ๘ (๑))

คือ ที่ดินตาม ม.๑๓๐๔(๒) ป.พ.พ.

ผู้ขอถอนสภาพจะต้องเป็นทบวงการเมือง (ตาม ป.ที่ดิน) หรือรัฐวิสาหกิจหรือเอกชน

สภาพที่ดินที่ขอถอนสภาพ

✓ ยังไม่เปลี่ยนสภาพ
(พลเมืองยังใช้ประโยชน์ร่วมกันอยู่)

ผู้ขอถอนสภาพ (ทบวงการเมือง หรือ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชน)

✗ เปลี่ยนสภาพไปแล้ว
(พลเมืองเลิกใช้แล้ว)

และมิได้ตกไปเป็นกรรมสิทธิ์ของ ผู้ใดตามกฎหมายอื่น

ที่ดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ (ม ๘ (๒))

คือ ที่ดินตาม ม.๑๓๐๔ (๓) ป.พ.พ.

ทบวงการเมืองเลิกใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ

ถอนสภาพโดย

ทำเป็น

พระราชกฤษฎีกา

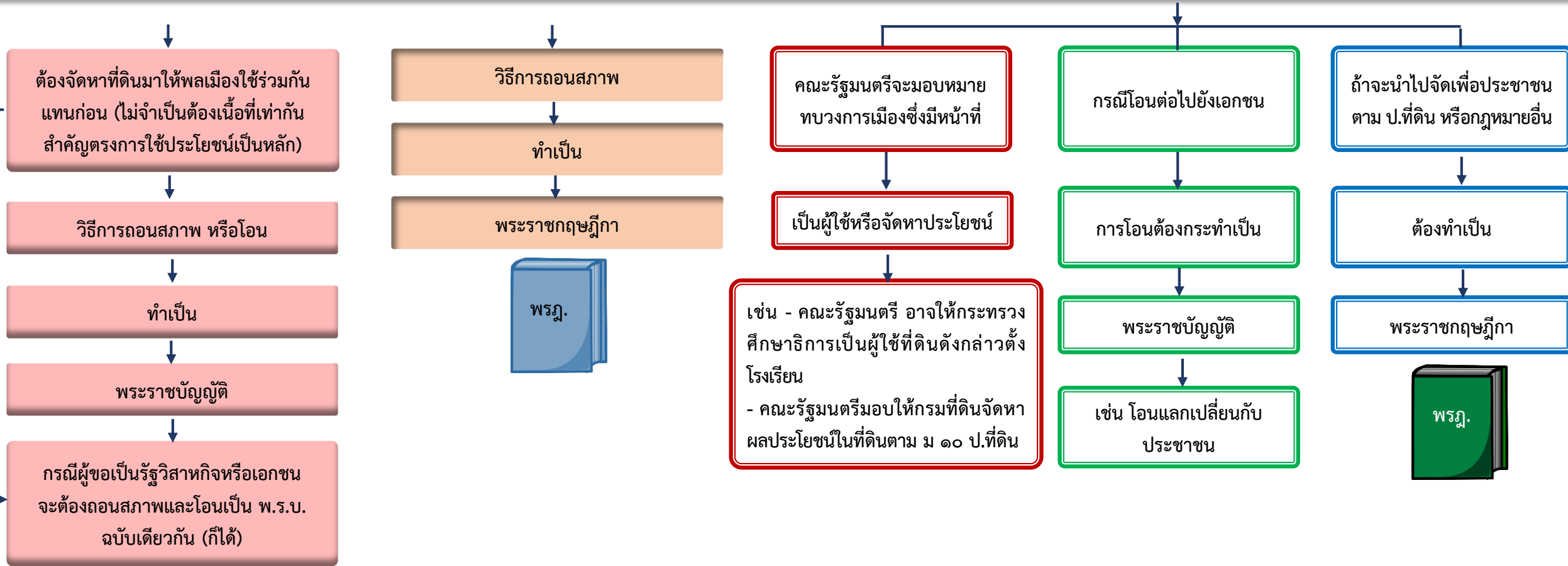
ที่ดินที่ถอนสภาพแล้วข้างต้น

ที่ดินที่ได้หวงห้ามหรือสงวนไว้ตามความต้องการของทบวงการเมืองใด (ม ๘ วรรค ๒)

ทบวงการเมืองนั้นไม่ต้องการหวงห้ามหรือสงวนต่อไป

มาตรา ๘ วรรคสอง และวรรคสามการถอนสภาพที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน (ต่อ)

การตรา พ.ร.บ. หรือพระราชกฤษฎีกาข้างต้น
(ม. ๘ วรรคสาม)

ต้องมีแผนที่แสดงเขตที่ดินแนบท้ายด้วย

ระเบียบทางปฏิบัติ

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการถอนสภาพ การจัดขึ้นทะเบียน และการจัดหาผลประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๐

